

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Інститут модернізації змісту освіти МОН України
Інститут промислових та бізнес технологій (ІПБТ)
Українського державного університету науки і технологій (УДУНТ), м. Дніпро
Українська асоціація управління проєктами «УКРНЕТ», м. Київ
Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності (НДІВ)
Національної академії правових наук України (НАПрН України), м. Київ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ
Національний технічний університет України «Харківський політехнічний інститут»
Національний технічний університет України «Київський політехнічний
університет імені Ігоря Сікорського», м. Київ
Одеський національний морський університет (ОНМУ), м. Одеса
Честоховський політехнічний університет, Польща
Uniwersytet Warszawski, Warszawa, Polska Rzeczpospolita, Польща;
Вища економіко-гуманітарна школа (WSEH) м. Бельсько-Бяла, Польща
Вища школа управління охороною праці в місті Катовіце, (WSZOP), Польща
Університет в Мішкольце, Угорщина
Інститут підвищення кваліфікації, Будапешт, Угорщина
Вища школа менеджменту у Варшаві, (WSM), Польща
Astana IT University, Kazakhstan
за підтримки:
Центр Українсько-європейського наукового співробітництва
Видавничий дім «Гельветика»
Дніпропетровський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України
Юридична компанія «ЮРСЕРВІС», м. Дніпро

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ **за матеріалами**

V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
МІСТ «КИЇВ-ДНІПРО»
«УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОЄКТНОГО ТА
НЕЙПРОМЕНЕДЖМЕНТУ, ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ,
ТЕХНОЛОГІЙ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ»,
23-24 березня 2023 р.

ДНІПРО
ЮРСЕРВІС
2023

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

за матеріалами

V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

МІСТ «КИЇВ-ДНІПРО»

**«УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОЄКТНОГО ТА
НЕЙРОМЕНЕДЖМЕНТУ, ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ,
ТЕХНОЛОГІЙ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ»,**

23-24 березня 2023 р.

**ДНІПРО
ЮРСЕРВІС
2023**

УДК 005.8:[005.3+004.9+347.77]

Конференція запроваджена МОН України, лист Інституту модернізації змісту освіти МОН України № 21/08-53 від 19.01.2023 року у розділі III. Інтернет-конференції за № 6 у переліку.

Матеріали публікуються за оригіналами, наданими авторами.
Претензії до організаторів не приймаються.

Головний редактор д.т.н., проф. Петренко В.О.
Науковий редактор д.т.н., проф. Молоканова В.М.
Науковий редактор к.т.н., доц. Дорожко Г.К.

«УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОЄКТНОГО ТА НЕЙРОМЕНЕДЖМЕНТУ, ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ»: збірник наукових праць за матеріалами V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (23-24 березня 2023 р.). УДУНТ, УКРNET, НДІВ НАПрН України, Дніпро: Юрсервіс, 2023. 730 с.

У збірнику наукових праць наведені матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Управління проєктами. Перспективи розвитку проєктного та нейроменеджменту, інформаційних технологій управління, технологій створення та використання об'єктів права інтелектуальної власності, трансферу технологій». Збірник наукових праць становить інтерес для наукових працівників, викладачів, фахівців з інтелектуальної власності та управління проєктами, а також студентів.

УДК 005.8:[005.3+004.9+347.77]

© Український державний університет науки і технологій, 2023
© Українська асоціація управління проєктами, 2023
© Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності
Національної академії правових наук України, 2023
© Колектив авторів збірника, 2023

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

- ПРОЙДАК Ю.С.** – голова, доктор технічних наук, професор, проректор з наукової роботи Українського державного університету науки і технологій (УДУНТ);
- БУШУЄВ С.Д.** – співголова, президент Української асоціації управління проектами «УКРНЕТ», доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри управління проектами Київського Національного університету будівництва та архітектури;
- ДОРОШЕНКО О.Ф.** – співголова, канд. юридичних наук, директор Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності НАПрН України;
- ПЕТРЕНКО В.О.** – заступник голови, доктор технічних наук, професор, в.о. завідувача кафедри інтелектуальної власності та управління проектами УДУНТ, модератор конференції;
- ДОРОЖКО Г.К.** – заступник директора НДІВ НАПрН України, кандидат технічних наук, доцент, модератор конференції;
- МОЛОКАНОВА В.М.** – доктор технічних наук, професор кафедри системного аналізу та управління Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»; модератор конференції;
- КОРОГОД Н.П.** – кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри інтелектуальної власності та управління проектами УДУНТ;
- ВІХЛЯЄВ М.Ю.** – доктор юридичних наук, професор, директор Центру Українсько-європейського наукового співробітництва;
- ПЕРЕРВА П.Г.** – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки бізнесу НТУ «Харківський політехнічний інститут», професор університету в Мішкольце (Угорщина), модератор конференції;
- КОБЄЛЄВА Т.О.** – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки бізнесу НТУ «Харківський політехнічний інститут» модератор конференції;
- ЗАВГОРОДНЯ О.О.** – доктор технічних наук, професор, професор кафедри міжнародна економіка і соціально-гуманітарні дисципліни ІПБТ УДУНТ;
- ЛАПКІНА І.О.** – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри управління логістичними системами і проектами Одеського національного морського університету;
- КОЗЕНКОВ Д.С.** – кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри управління та адміністрування УДУНТ;
- ЮРЧИШИН О.Я.** – кандидат технічних наук, доцент, директор Департаменту інновацій та трансферу технологій НТУ України «КПІ імені Ігоря Сікорського»;

ЗМІСТ

УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ ТА ПРОГРАМАМИ

S. BUSHUYEV, N. BUSHUIEVA, D. BUSHUIEV, V. DUSHUIEVA INSPIRATIONAL PROJECT MANAGEMENT IN THE CIRCULAR ECONOMY ENVIRONMENT.....	19
V.O. CHEREPANOVA, O.I. PODREZ, P.G.PERERVA MANAGEMENT OF INTERNATIONAL PROJECTS USING THE AGILE METHOD.....	25
M.YU.GLIZNUTSA, I.V.DOLYNA, P.G.PERERVA FEATURES OF THE IMPLEMENTATION OF AN INNOVATIVE PROJECT.....	31
U.YU.HARNA, T.O.KOBIELIEVA, P.G.PERERVA PRICE EFFICIENCY OF THE IMPLEMENTATION OF A STRATEGIC PROJECT FOR A TRANSPORT ENTERPRISE.....	36
TETIANA HILOME STAKEHOLDER MODEL IN THE MANAGEMENT OF ENERGY EFFICIENCY PROJECTS.....	42
O.O. KHODYRIEVA, V.G.DYUZHEV, P.G.PERERVA RISK RESEARCH USING THE INTERNATIONAL AGILE PROJECT MANAGEMENT METHODOLOGY.....	47
A.V.KOSENKO, P.G.PERERVA THE ROLE OF INNOVATION IN THE PROJECTMANAGEMENT FARM.....	52
D.YU.KRAMSKOY, D.O. POBEREZHNYI, P.G.PERERVA FEATURES OF TASKS MANAGERA INNOVATION AND INFORMATION.....	56
K.S. MEKHOVYCH, E.S.MEKHOVYCH, P.G.PERERVA METHODOLOGICAL ESSENCE OF THE INNOVATIVE PROJECT.....	61
I.O.NOBYK, S.A.MEKHOVYCH, P.G.PERERVA RULES FOR SUCCESSFUL MANAGEMENT OF GLOBAL INTERNATIONAL INNOVATION PROJECTS.....	66
VARVARA PITERSKA DEVELOPMENT OF RISK MANAGEMENT MECHANISMS IN PROJECTS OF FREIGHT FORWARDING.....	72

КРУПСЬКИЙ О.П., МІЛЬКЕВИЧ Н.Р. ОСОБЛИВОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	580
КУЗНЕЦОВ Ю.М. БЕЗ ІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ І СТИМУЛЮВАННЯ ВІНАХІДНИЦТВА НЕ БУДЕ ІННОВАЦІЙ ДЛЯ ВІДРОДЖЕННЯ МОГУТНОСТІ УКРАЇНИ.....	585
ЛИТВИНОВА Л.А. ЦІННИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ: ПОГЛЯДИ НА АВТОРСЬКЕ ПРАВО ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЮ ДИРЕКТИВИ 2019/790/ЄС В УКРАЇНІ.....	591
МИРОНЕНКО М.А., КОРОЛЬ Р.М. РОЗВИТОК ВІТЧИЗНЯНОЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ УСТАНОВИ ДЕРЖАВНОЇ ФОРМИ ВЛАСНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	596
ПАЩЕНКО О.А., ХОМЕНКО В.Л., РАСЦЄТАЄВ В.О. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЗАХИСТІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ.....	601
ПИЖОВА Л.Б. РОЛЬ І МІСЦЕ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СТВОРЕННІ ТА ВИКОРИСТАННІ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	608
ПРУТЧИКОВА В.В. МОВНА ЛОКАЛІЗАЦІЯ ТЕХНІЧНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ.....	614
РИБАЛКО-РАК Л.А., КУЖЕЛЬ Н.Л. ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ В УМОВАХ ЗМІН.....	620
РОМАШКО А.С., КРАВЕЦЬ О.М., ДОРОЖКО Г.К., КРАВЕЦЬ Л.В. СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА SEP, ЯК СТРАТЕГІЧНА ОСНОВА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	624
ТУРЛАЙ О. ГОЛОВНІ ПІДХОДИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЦЕДУРИ МЕДІАЦІЇ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ.....	629
УЛІТІНА О.В. КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ ОБ'ЄКТІВ АВТОРСЬКОГО ПРАВА В КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЯХ.....	634

МОВНА ЛОКАЛІЗАЦІЯ ТЕХНІЧНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

В.В. ПРУТЧИКОВА

к. філол. н., доцент, завідувачка кафедри перекладу та іноземних мов
Українського державного університету науки і технологій (м. Дніпро)

Внаслідок активних процесів глобалізації та бурхливого розвитку міжнародної співпраці країн світу у різних сферах сьогодні сформувалась *лінгвістична індустрія*, завданням якої є мовний супровід усіх етапів підготовки продуктів для їх розміщення на світовому ринку, починаючи з розробки спеціальної технічної документації, програмної обробки, структурування, стандартизації та уніфікації термінології до локалізації, включаючи переклад як *мовну локалізацію*.

Більшість людей, які не говорять англійською мовою, навіть не помічають, що використовують локалізовані версії програмного забезпечення. Японець, який відправляє електронні листи через Gmail, франко-канадець, що створює презентації в PowerPoint, шведи, які використовують LinkedIn для своєї професійної мережі, або бразильська дитина, яка грає в Minecraft, - всі вони підсвідомо включили локалізацію до своєї повсякденної діяльності.

Незважаючи на те, що концепція локалізації була дотична до сфери перекладу протягом останніх десятиліть, дослідження мовної локалізації супровідного тексту ринкового продукту, особливостей його перекладу, залишається досить нерозвіданою тематикою для перекладознавства і набуває сьогодні особливої актуальності [1, 2].

Метою даної статті є визначення особливостей та передумов успішної мовної локалізації технічної документації.

У результаті дискусій щодо співвідношення понять «переклад» і «локалізація» (Dohler 1997; Donoso 2002; Scholand 2002; Arevalillo 2004) натеper прийнято вважати, що переклад є однією із основних складових

локалізації, у процесі якої окрім перекладачів задіяні також інженери-програмісти, менеджери проєктів, тестувальники, рецензенти в країні збуту продукції та експерти у предметній сфері тощо [3, 4]. Зважаючи на це ми використовуємо термін *«мовна локалізація»*, підкреслюючи тим самим, що ракурсом дослідження є перекладацький аспект.

Мовна локалізація є різновидом перекладацької діяльності, спрямованої на лінгвістичну, національно-культурну та соціопсихологічну адаптацію перекладного тексту до конвенціональних норм та картини світу іншомовного адресата. Найбільш важливими для мовної локалізації технічної документації є, з одного боку, адекватна передача змісту тексту, адаптаційні можливості перекладної мови до конкретного лінгвотопу, а з іншого – врахування фонових знань адресата, культурно-специфічних та мовних особливостей конкретної країни, регіону, цільової аудиторії, екстралінгвістичні фактори тощо.

Тобто, мовна адаптація тексту документу у перекладацькому аспекті передбачає застосування перекладачем цілої низки стратегій трансляції вихідного тексту у цільовий з урахуванням особливостей кореляції між культурою-джерелом і культурою-рецептором. Такі стратегії окреслюються у свідомості перекладача у вигляді набору можливих перекладацьких рішень, з яких він обирає найбільш адекватні для конкретних умов міжкультурної взаємодії.

Мовна локалізація технічної документації визначається жорсткими вимогами інтернаціоналізації, оскільки переклад здійснюється на різні мови. В аспекті інтернаціоналізації розрізняють ядро продукту, те що не залежить від культури та мови, а також змінні характеристики продукту, які потребують відповідної локалізації. Ядро продукту використовується глобально без змін, тоді як змінні характеристики адаптуються від країни до країни, від одного лінгвотопу до іншого.

Інтернаціоналізація технічної документації пов'язана з розробкою продукту для світового ринку, тому часто дискутується питання про те, наскільки культурні аспекти мають бути враховані у перекладі. У цьому

контексті обговорюються дві протилежні тези: 1) Технічна документація є культурно-нейтральною, оскільки описує лише об'єктивні технічні факти. 2) Навіть технічна документація не може бути культурно нейтральною, оскільки зміст технічної документації завжди залежить від попередніх фонових та мовних знань, рівня освіти, соціально-культурного бекграунду її адресата.

Слід зазначити, що сьогодні є немало прикладів технічної документації, де використовується гра слів, образні вирази і порівняння, тож щодо дискусії між двома тезами істина знаходиться посередині [2]. Чим якісніше і точніше складена технічна документація, тим об'єктивнішим є опис технічних питань і тим більш адекватною буде її мовна локалізація до інших мовних і культурних регіонів. Тож при перекладі слід дотримуватись наступної логіки: технічна документація має бути адекватною за змістом, відповідати фактам, сформульованою стисло, точно, коротко і зрозуміло.

Для перекладу технічної документації останнім часом широко використовують автоматичний машинний переклад, проте досі не досягнуто такої якості перекладу, яка б з процесу перекладу повністю витіснила людину-перекладача. Втім, люди-перекладачі сьогодні вже не можуть працювати без використання перекладацьких комп'ютерних програм та технологій.

Найбільш поширеним і важливим використанням програмного продукту є управління термінологією, особливо для технічної документації [1, 5]. *Управління термінологією (Terminology Management)* – це систематичний відбір, обробка і систематизація термінів у вигляді термінологічної бази з метою забезпечення узгодженого вживання усіх термінів, пов'язаних з продукцією та послугами компанії, у вихідній мові і у всіх мовах, на які перекладаються документи. Важливо відрізнити різні засоби і інструменти для роботи з термінологією, зокрема управління термінологією має свої алгоритми дії і відрізняється від пам'яті перекладів. Остання є свого роду базою даних, в якій зберігаються усі переклади, виконані за допомогою програмного забезпечення, які можна використовувати повторно.

Важливою передумовою успішної мовної локалізації технічної документації є її оптимальна попередня підготовка, яка має враховувати наступне:

1. Уникати скорочень у вихідному тексті документації.
2. Не використовувати образні вирази, які можуть бути недоречними в інших культурах.
3. Не показувати на малюнках жодних жестів, оскільки вони можуть бути інтерпретовані по-різному залежно від культури.
4. Не використовувати у документації кольори, тому що вони можуть мати різні значення в різних культурах.
5. Враховувати різні позначення грошових і технічних одиниць та символів.
6. Звертати увагу на символи, які можуть бути священними в певних мовах і культурах.
7. Пам'ятати, що національні стандарти вихідної мови зазвичай недоступні або невідомі в інших країнах.
8. Мати на увазі різні формати дати й часу в різних мовних регіонах.
9. Уникати посилань на ті інституції або органи влади, офіси тощо, які не існують як такі за кордоном.
10. Враховувати різницю у об'ємах вихідного та перекладеного текстів: при перекладі з англійської або німецької мов на інші він може бути вдвічі більшим. Тому текст має бути адаптованим відповідно до вимог формату та дизайну.
11. Слід дотримуватись національних паперових форматів в різних мовних регіонах при друкуванні технічної документації (наприклад, DIN A4 у Німеччині).

Ефективність мовної локалізації технічної документації компанії, яка прагне до інтернаціоналізації своєї продукції, може бути забезпечена при умові

постійної розробки, оновлення та обслуговування внутрішнього глосарію, у якому точно визначено та перекладено специфічні для компанії терміни [5].

Процеси мовної локалізації останнім часом зазнають істотних змін у зв'язку з тим, що значно скорочуються планові терміни виконання перекладів, що у свою чергу пов'язано з новим алгоритмом розробки програмного забезпечення, так званої «гнучкої розробки», коли відбуваються невеликі, але часті або постійні оновлення пакетів програмного забезпечення.

Як наслідок, мовна локалізація у плані інтернаціоналізації також має відбуватися за тим самим алгоритмом, що і розробка програмного забезпечення, до того ж 150 мовами одночасно. І це не один або два рази у життєвому циклі продукту, це безперервний процес. Тобто сьогодні мова йде про безперервну локалізацію, а не про проекти локалізації. На новому етапі розвитку локалізації пріоритетними є підвищена продуктивність, можливості, доступність та мінімальні терміни виконання.

Отже, важливою відмінністю нового етапу мовної локалізації від традиційного перекладацького проекту, коли перекладач мав змогу контактувати з кінцевим замовником, є те, що наразі проекти локалізації здійснюються за посередництва постачальників мовних послуг, що практично відсторонює перекладача від подальшого контролю за своїм кінцевим продуктом.

Література

1. Schmitz Klaus-Dirk., Straub Daniela. Erfolgreiches Terminologiemanagement im Unternehmen. Praxishilfe und Leitfaden: Grundlagen, Umsetzung, Kosten-Nutzen-Analyse, Systemübersicht. 2., aktual. Aufl. Stuttgart: tcworld GmbH, 2016. 286 S.
2. Wurzinger Carina. Cultural values: why they matter in translation. URL: <https://www.arts.kuleuven.be/cetra/papers/files/wurzinger.pdf>
3. Chirantan Basu. What Is Translation and Localization in Industry? URL: <https://smallbusiness.chron.com/translation-localization-industry-36348.html>

4. Gita Timofejeva. Translation and localization: what's the difference? URL: <https://lokalise.com/blog/translation-and-localization-difference/>
5. Terminologie-Management für den kleinen Geldbeutel.
URL: <https://www.parson-europe.com/de/wissensartikel/terminologie-management-fuer-den-kleinen-geldbeutel>

Наукове видання

**УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОЄКТНОГО ТА
НЕЙПРОМЕНЕДЖМЕНТУ, ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ,
ТЕХНОЛОГІЙ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
ЗА МАТЕРІАЛАМИ
V Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
(23-24 березня 2023 року)
Київ-Дніпро**

Головний редактор д.т.н., проф. Петренко В.О.
Науковий редактор д.т.н., проф. Молоканова В.М.
Науковий редактор к.т.н., доц. Дорожко Г.К.

Видавець ТОВ «ЮРИДИЧНА КОМПАНІЯ «ЮРСЕРВІС»
49000, м. Дніпро,
вул. Воскресенська, буд. 39
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції
ДК № 6550 від 20.12.2018